SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVII. No. 79. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, APRIL 27, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 27-го КВІТНЯ 1990 Ч. 79 РІК XCVII

Учениця з Києва пише про незабутню гостину в ЗСА

Київ. — Газета „Вісті з України", видання Товариства культурних зв'язків з українцями за кордоном, надрукувала у ч. 12 за березень цього року, довшого листи Тетяни Трощинської, учениці 11-ої кляси 125-ої середньої школи Києва, у якому вона пише про свої відвідини в „Українському Селі" міста Чикаґо. Т. Трощинська між іншим, пише, що її неодноразово доводилося чути й читати про життя українців за кордоном, „але те, що ми побачили на власні очі, незрівняне з будь-якими розповідями, книгами чи статтями".

Авторка листа розказує, що торік у Києві побувала група американських школярів, котрі навчались „у нашій школі, жили в сім'ях моїх однокласників. Невдовзі ми — тобто дев'ять учнів і двоє вчителів 125-ої середньої школи — мали нагоду провести три тижні в Чікаґо, місті-побратимі, столиці України. В американській родині мене прийняли добре, то ж за домівкою я не скучала. Взагалі, вражень і відкритів дуже багато. Проте, найбільше запам'яталися зустрічі в Українському Селі, зустрічі з нашими зарубіжними земляками, які полишили теплі і вдячні спомини в моєму серці".

Найбільше молоденькій туристці з України сподобалося те, що молоді українці, навіть її ровесники, добре володіють українською мовою. Вона подружила з Іванкою Гаєцькою, яка розказала Трощинській, що в народженої від українських батьків молоді душа і серце українське, тож і характер в них може веселіший від інших американців. „Ми більше товариські", — сказала І. Гаєцька.

Т. Трощинська відвідала помешкання багатьох українців в Чикаґо. Всюди вона бачила український стиль прибрання помешкань, портрети Лесі українки, Тараса Шевченка, Івана Франка, картини з рідними пейсажами, писанки, гарбузи гравюри до тем згаданих письменників і поетів. „Часом ми спілкувалися обидвома мовами, українською і англійською, — каже Трощинська, - а розмовляти було про що. Зрештою в 'Українському Селі' і через вулицю голосно перекликуються українською мовою. Я, збираючись до Америки ще за тиждень, навіть думати намагалася по англійськи, аби все, що мої господарі казатимуть розуміти і не посоромитись".

Середньоклясниця признається, що її ледве чи вдасться описати усі свої враження привезені із ЗСА, але вона знає, що українців на батьківщині і в діяспорі єднає одна мова, українська культура і традиції, спорідненість душ і сердець. „Чи доведеться нам побачитись ще колись? Але зустрічі в 'Українському Селі' навічно залишаться в моїй пам'яті", — пише на закінчення Т. Трощинська.

КОНЦЕРТ АРТИСТІВ З УКРАЇНИ

Рочестер, Н. Й. — Тут, в четвер, 3-го травня в церкві св. Марії, 3176 Ст. Пол блвд., відбудеться концерт Галини Менкуш (бандура) та Ніни Крюкової (художнє слово). В програмі: „Маруся Чурай" — вистава за історичним романом у віршах Ліни Костенко. Початок о год. 7:30 вечора. В п'ятницю, 4-го травня, о 7:30 вечора концерт відбудеться в Сиракюзах, Н.Й. в УНДомі, 1317 Вест Файєт вул.

Поховали ген. С. Самійленка

С. Бавнд Брук, Н.Дж. — Тут в середу, 25-го квітня, відбулися величаві похорони генерал-поручника Армії Української Народної Республіки св. п. Степана Самійленка, тлінні останки якого спочили на українському православному цвинтарі св. Андрія.

Ген.-поручник С. Самійленко помер у п'ятницю, 20-го квітня, після довгої і тяжкої недуги. Залишив у смутку дочку Александру з родиною, племінників Івана і Василя з родинами та дальшу родину.

Ген.-поручник Самійленко народився на Полтавщині в 1896 році, був учасником Визвольних Змагань та зимових походів, відзначений орденом Залізного Хреста. Він — автор двох книжок-спогадів п.н. „Дні слави" і „Прощай, рідна земле" Помер в Клівленді.

Архівістка зі Львова виступить в НТШ

Ню Йорк (М.Г.). — На запрошення Управи НТШ і Ля Салл університету в суботу, 2-го травня, приїжджає до Ню Йорку Тетяна Штанкова, головна архівістка Центрального Державного Історичного Архіву України у Львові.

Ціллю її приїзду приїзду є поінформувати українські установи і науковців, які цікавляться українською тематикою, які архіви вже є доступні і яка процедура є потрібна щоб у них робити наукові дослідження.

Її перший виступ відбудеться в домі НТШ в суботу, 12-го травня, в год. 5-ій.

Інституції і науковці, які хотіли б запросити Т. Штанкову з доповіддю проситься телефонувати до канцелярії НТШ. Вона повертається до Львова 5-го червня.

УКРАЇНЦІ ПІДТРИМУЮТЬ ЛИТВУ ТА САМІ ГОТУЮТЬСЯ ДО ЗМАГАНЬ

Ню Йорк. — Щоденник „Волл Стріт Джорнал" у своєму виданні з четверга, 5-го квітня, помістив цікаву статтю Енн Епплбавм, яка є кореспондентом журналу „Економіст" у Варшаві. Вона пише статтю на підставі особистого досвіду, тобто пише із власних переживань під час свого недавнього перебування у Львові. Із статті видно, що Е. Епплбавм відчула пульсування цієї західньоукраїнської столиці та збагнула стремління львів'ян.

У своїй статті авторка подає думки осіб, яких її доводилось зустрічати та вести розмови. Розповідає вона про популярність Руху серед мешканців західніх областей України, про стихійні розмови на вулицях Львова на будь-які теми — економічні, екологічні, а зокрема коли йдеться про стремління українців, як окремого народу. Розповідає вона про спілкування українських провідників Руху з провідниками прибалтійських демократичних рухів, а також із польською „Солідарністю", переказує про ті труднощі, які доводиться поборювати українцям на своїй власній землі.

Авторка теж розповідає про свою зустріч і розмову з Богданом Горинем, зазначуючи при тому, що часами його називають українським Лехом Валенсою. Пише про те, як Б. Горинь та інші провідники Руху стараються поширити ідею Руху у східніх областях України. Згадує авторка й про важливість України для СССР, цитуючи Б. Гориня: „Можливо, що в майбутньому Росія без України стане звичайною малою бідною країною, яка лежить між Европою та Азією".

Зауважує авторка і те, що всі меншини однаково відчувають невдоволення з потягнень президента М. Ґорбачова а в Україні, зокрема всі спільно пов'язують М. Ґорбачова з Москвою, з російським імперіялізмом. Не здивує львів'ян проголошення надзвичайного стану Ґорбачовим в Литві.

Жителі Львова дійшли до заключення, що гірше бути не може, то ж чого боятись та мовчати. Тому вже починають без страху голосно говорити про незалежність від Москви.

ДЖ. БУШ ПРОДОВЖУЄ РЯТУВАТИ М. ҐОРБАЧОВА

Вашінґтон. — Президент З'єднаних Стейтів Америки Джорд Буш, відомий зі своєї прихильности до совєтського диктатора, президента із спеціяльними повновластями (це одне й те саме) Міхаїла Ґорбачова, вирішив, після консультації з альянтами Америки і керівниками Палати Репрезентантів та Сенату, не застосовувати жодних санкцій чи погроз проти комуно-московської імперії у зв'язку з економічним зашморгом, який Москва, з наказу Ґорбачова, почала застосовувати проти маленької республіки Литви. Очевидно, „найповажнішим" арґументом Дж. Буша є те, що під теперішню пору західні демократичні держави не можуть дозволити собі на „підміновування" престижу совєтського генсека і суперпрезидента, бо цього вимагають „вищі інтереси західніх спільнот".

Становище Адміністрації ЗСА, на яке взорується також багато інших вільних держав світу, ще більше погіршило політичну й економічну ситуацю в Литві і викликало глибоке розчарування литовського народу до постави Заходу в обличчі глибокої кризи перед якою стали литовці безпосередньо, а усі поневолені Москвою народи посередньо, доля яких може уподібнитися до Литви в недалекому майбутньому.

Оправдання президента Дж. Буша і його Адміністрації, що він хоче дати обидвом сторонам, тобто Кремлеві і литовському урядові, полагодити конфлікт шляхом переговорів, не витримує критики, — кажуть численні американські і західньоевропейські політичні аналітики і знавці підсовєтських відносин, які вбачають у поставі Заходу до Литви повну капітуляцію перед Москвою за ціну продовження зустрічей на вершинах між Дж. Бушом і М. Ґорбачовим та збільшення релятивної свободи для вибраних східньоевропейських народів, при повному промовчуванні проблем інших поневолених націй і збереження в цілости московської імперії. На першому місці Адміністрація Дж. Буша поставила справу вершинної зустрічі, контролю озброєння, підсилення еволюційних процесів у східньоевропейських країнах (сателітах) і „збереження" на царському троні М. Ґорбачова, який, мовляв, плянує в майбутньому ввести ще інші полегші внутрі Совєтського Союзу.

Всі ці твердження є базовані, очевидно, на здогадах, прогнозах численних дорадників Уряду, в більшості русофілів ліберального напрямку, далеких від дійсности.

Виступаючи на зустрічі письменників і журналістів, які в більшості пишуть на економічні і сільськогоспо-

(Закінчення на стор. 4)

В. Білик переобраний головою Надгадсонської Округи УНСоюзу

В. Білик

Джерзі Ситі, Н.Дж. — Річні збори представників відділів Надгадсонської Округи УНСоюзу, які відбулися 17-го лютого в приміщенні місцевого Народного Дому, переобрали одноголосно Володимира Білика головою Окружної Управи. Разом з ним до складу Управи були обрані: Мирон Сірий та Микола Шеремета — заступники голови, Йосип Зубрицький — секретар, Павлина Балутянська — касир, Петро Палка — вільний член, та Контрольна комісія — Стелла Раєн, голова, Анна Фриц і Степан Мацях.

Збори відкрив та привітав всіх учасників нарад В. Білик. Він зокрема привітав головного секретаря Володимира Сохана і тоді зарядив вибір Президії. Предсідником зборів обрали В. Білика, а секретарем Йосипа Зубрицького. Протокол попередніх зборів, що його виготовила Галина Гаврилюк (оправдана неприявність), відчитав В. Білик. Після прийняття протоколу приступлено до звітів членів Управи. Голова Округи В. Білик здав докладний звіт про пророблену працю в Окрузі, як також про свою участь у святкуваннях 95-річчя УНСоюзу в Ню Йорку, у з'їзді голів Округ на Союзівці, в ювілейних відзначеннях УНСоюзу на „Тризубівці" у Філядельфії, в організаційних зборах трьох Округ Ню Джерзі, які відбулися в Головній Канцелярії УНСоюзу, у ювілейному бенкеті УНСоюзу в Нюарку та на ювілейному концерті УНСоюзу і „Думки" в Ейвері Фішер Голл в Ню Йорку. Вкінці звіту голова закликав, щоб Округи Ню Джерзі старалися влаштовувати союзові імпрези разом, як також склав подяку всім членам Управи за співпрацю.

Короткий звіт здав секретар Округи Й. Зубрицький, який вкінці склав подяку Г.Гаврилюк та Неонілі Сохан за виготовлювання протоколів з нарад Округи. За неприявну Г. Гаврилюк здав звіт В. Білик. Після інформацій про приходи та розходи Округи він ствердив, що в дану пору в касі Округи є сальдо 1,657.23 дол.

За Контрольну комісію звітували П.Балутянська, яка потвердила дані касира і запропонувала в імені трьох членів Контрольної комісії, С. Раєн, А. Фриц та своїм, уділити уступаючій Управі абсолюторію.

Після одноголосного вибору Окружної Управи якій висловлено признання за виконану працю, предсідник запросив до слова головного секретаря В. Сохана.

В. Сохан привітав учасників нарад від Головного Екзекутивного Комітету та склав подяку наступним секретарям Відділів Окру-

(Закінчення на стор. 4)

М. ҐОРБАЧОВ НЕ БУДЕ ПРОПОНУВАТИ ДРАСТИЧНИХ ЗМІН В ЕКОНОМІЦІ

Москва. — Генеральний секретар Центрального Комітету КПСС і президент СССР із спеціяльними повновластями Міхаїл Ґорбачов не пропонуватиме драстичних змін в совєтській економіці, не взоруватиметься на так званому польському зразку, який пропонує несподівані різкі зміни, включно до астрономічного підвищення цін на товари першої потреби, — заявив кореспондентам один із головних економічних дорадників Ґорбачова, Ніколай Ю. Петраков.

Теорію перебудови совєтської економіки, включно із сільським господарством, намагаються тепер пояснити населенню у численних статтях, інтерв'ю й інформаціях відомі совєтські економісти. Кремлівські політики й економісти все ще мріють ввести в життя систему вільного ринку з конкуренційними цінами, очевидно контрольованими урядом СССР, але тимчасово вони відмовляються від драстачних змін, які в теперішніх умовах можуть викликати гостру реакцію населення, що легше сприймає раціонування деяких харчових продуктів, довші черги, навіть коштом затрати часу господинь, як різку підвишку цін на продукти першої потреби.

Значить, кажуть західні економічні спостерігачі, державна монополія існуватиме далі і, як каже новообраний голова міської ради Москви Гавриїл Попов, прихильник вільного ринку і критик економічної політики Політбюра, „міністерство сільського господарства й далі наказуватиме курам скільки вони повинні знести яєць і не залишать курей у спокої".

„Поляки воліють високі ціни на товари, яких властиво немає і полиці в харчових магазинах світять пусткою, — каже Н. Петраков, — у нашій країні опінія в цій справі є цілковито протилежна".

Режим М. Ґорбачова тримається ранішої, встановленої ще перед його приходом до влади, засади: низькі ціни на товари першої потреби субсидовані державною касою. Наприклад, один кілограм хліба коштує ще й досі 35 центів, фунт картоплі 10, капусти 6 центів. Дорожчими є м'ясо в державних крамницях (1.90 фунт), масло 2.50 ф. Дешеві також проїзди підземкою і автобусами і надані державними установами помешкання, не говорячи про друковане слово. Дорожчий є одяг.

Економічні дорадники М. Ґорбачова і його найближчі співробітники все ще дебатують над економічним пляном. Широкі дискусії на цю тему ведуться також у пресі. Одним словом, СССР знаходиться на шляху пошуків за найкращою розв'язкою економіки, яка знаходиться у стані стагнації і такий стан ледве чи зможе довше втриматись без поважніших політичних наслідків, тобто зміни на найвищому рівні. М. Ґорбачов здає собі справу, що від розумної розв'язки економічно-господарських проблем залежить не тільки його особиста майбутність, але майбутність імперії взагалі, — кажуть аналітики.

У зв'язку з цим совєтські економісти роз'їжджаються тепер по всьому світі, приглядаються до західніх економічних структур і шукають на Заході допомоги у розв'язці цього складного питання.

В Едмонтоні відбудеться конференція для етнічної опіки над старшими

Едмонтон, Альта. — Тут у готелі Вестон відбудеться в днях від 23-го до 27-го травня міжнародна конференція під назвою „Баба і дідо, хто про них дбає"? яку організує і спонзорує Український Осередок Опіки для Старших св. Михаїла під проводом директора Богдана Шулякевича.

Маючи вже довгі роки досвід в опіці над старшими віком українцями, Б. Шулякевич добре знає як важлива старшим віком громадянам є опіка фахівцями, які знають їхні звичаї, традиції, їхню мову та які стараються створити їм в домах для старших рідну атмосферу.

Вже сім років директор Б. Шулякевич веде взірцевий український дім для старших, поєднаний з лікарнею, його добра слава саме із-за українського характеру дому св. Михаїла широко відома і це спонукало його поділитися досвідом та обговорити важливість етнічности для опіки над старшими в міжнародному колі.

Конференція збере доповідачів з цілого світу та приготована на 600-700 учасників. Між доповідачами буде д-р Матвій Попович з України, д-р Маріон Даймон з університету Берклі в Каліфорнії, д-р Віктор Удзімото з університету Гуелф в Онтаріо, д-р Гері Ендрю з Австралії, о.д-р Андрій Чировський та інші. Заповіджена також доповідь міністра здоров'я Альберти Ненсі Бетковскі. Виповнена вщерть програма чотирьох днів дає широкий

(Закінчення на стор. 4)

У СВІТІ

З ПОЧАТКОМ МИНУЛОГО тижня на відвідини до Москви прибув прем'єр-міністер Китаю Лі Пенг щоби провести розмови на тему поширення торгівлі та зменшення військових залог вздовж совєтсько-китайського кордону. Це вперше від 1964 року Москву відвідує такий високопоставлений китайський лідер. Він заявив перед кореспондентами засобів масової інформації про своє упевнення, що його розмови з президентом Міхаїлом Ґорбачовим та іншими керівниками Совєтського Союзу приспішить нормалізацію відносин поміж КНР і СССР, на які погодився М. Ґорбачов, відвідуючи Китай в травні минулого року. Китайський прем'єр сподівається також, що його відвідини допоможуть облегшити дипломатичну ізоляцію його країни після жорстокого здушення військом продемократичного руху минулого червня. Відношення між цими двома комуністичними потугами було дещо напружене, зокрема зі сторони Китаю, який з обуренням придивлявся до провалу комунізму в країнах Східньої Европи, як також і на те, що китайські дисиденти обрали М. Ґорбачова за модель у своїх намаганнях демократизувати Китай.

ОФІЦІЙНЕ ПРЕСОВЕ агентство АДН повідомило, що Східня Німеччина вперше виділить більшу суму грошей для допомоги тим, які залишилися живими після нацистського голокосту. Новий уряд Східньої Німеччини заявив, що виділяє 3.65 міл.дол. ізраїльській фундації, яка займається тими, які вижили. Додаткових 59,000 дол. передадуть відділові цієї фундації, який відкриють у Східній Німеччині. Західня Німеччина заплатила понад 47 біл. дол. Ізраїлеві та жидам, які залишилися в живих після „кінцевої розв'язки" Адольфа Гітлера.

В. ЧАМОРРО ПЕРЕБРАЛА ВЛАДУ В НІКАРАҐУА

Манагуа, Нікараґуа. — Віолєта Барріос де Чаморро, новообраний президент, яка кандидувала проти сильного попереднього президента і лідера сандіністського руху Данієля Ортеґи Саведри, перебрала владу в Нікараґуа після короткої, але багатої змістом церемонії заприсяження, з участю Д. Ортеґи, його уряду, високих військових старшин, понад 30,000 учасників і дипломатів з багатьох країн світу. З'єднані Стейти Америки на цих церемоніях репрезентував віцепрезидент Ден Квейл з дружиною Керолайн.

Покищо не відомо, як розвиватимуться події в Нікараґуа під керівництвом нового президента В. Чаморро, але кістку для незгоди між поодинокими партіями вже кинуто. Чаморро погодилася, щоб брат дотеперішнього президента ген. Гумберто Ортеґа Саведра, залишився на пості міністра оборони і головнокомандуючого нікараґуанською армією і допоміг новому урядові полагодити сварки між теперішньою реґулярною армією і партизанськими частинами Контрас, які не дуже спішаться здавати зброю і розформувати свої частини, стаціоновані не тільки на території Нікараґуа, але також в сусідуючих з нею країнах. Згідно новим зарядженням, Контрас повинні саморозв'язатися і скласти зброю у визначених пунктах до 10-го червня цього року.

Очевидно, повідомлення В. Чаморро про затримання Г. Ортеґи на пості головнокомандуючого армією викликало в першу чергу незадоволених серед керівників коаліційних партій, які висунули її кандидатуру на президента і серед свідомішої частини народу, яка знає, що сандіністи напевно мають якийсь свій підступний плян перехоплення влади в майбутньому, бо комуністи і прокомуністичні сили ніколи легко не здають влади, — кажуть політичні спостерігачі.

Виповнюючи свою найголовнішу обіцянку для народу президент В. Чаморро заявила, що вона докладе усіх зусиль для закінчення громадянської війни, проголосить загальну амнестію для усіх партизанських частин, які складуть зброю, бо, мовляв, нікараґуанський народ має вже досить кровопролиття. Як відомо, у громадянській війні загинуло досі понад 30,000 нікараґуанців. Вона заповіла також знесення державної контролі, що її застосовували сандіністи, подбає про справедливий розподіл землі для біднішої верстви селян і захищатиме усіма силами демократичний процес розвитку в Нікараґуа.

Політичні спостерігачі застановляються однак чи контроверсії, які постали у зв'язку із залишенням ген. Г. Ортеґи на пості міністра оборони і головнокомандуючого армією, не зруйнує її добрих і шляхетних ініціятив. Стоїть також відкритим питання чи коаліція з 14-ти політичних партій „встоїться" довго в ситуації „братання" 60-річної вдови В. Чаморро до колишніх опресорів-сандіністів, які можуть стояти на перешкоді також економічної відбудови Нікараґуа.

ВИСТУП Б. ТИМОШЕНКА

НЮАРК, Н. ДЖ. — УАК Рада, Відділ в Нюарку, влаштовує в суботу, 28-го квітня, доповідь, яку виголосить член Секретаріяту Руху і Спілки Письменників України Борис Тимошенко на тему: „Рух — єдність, шлях до незалежности". Після доповіді можна буде оглянути велику виставку фотографій з діяльности Руху. Доповідь відбудеться в залі української православної церкви св. Вознесіння, 650-652 Ірвінґтон аве. в Мейплвуді. Початок о год. 6:30 вечора. В неділю, 29-го квітня, Б. Тимошенко читатиме доповідь на Лонг Айленді, в залі української католицької церкви св. Володимира в Юнійондейлі. Доповідь влаштовує українська громада Лонг Айленду. Початок о год. 3.30 по полудні.

В АМЕРИЦІ

КОСМІЧНИЙ КОРАБЕЛЬ „Діскавері" вилетів з космодрому ім. Кеннеді у вівторок, 24-го квітня, виносячи на орбіту Землі телескоп „Габбл", який здатний заглядати до найбільш віддалених глибин Всесвіту та, можливо, сприяти розгадці таємниць його походження. Залога космічного корабля багаторазового використання складається з п'яти астронавтів. Космічний телескоп „Габбл" чекав на вивід на навколоземну орбіту з 1983 року. Затримки були викликані проблемами технічного характеру та катастрофою, яка сталася із космічним кораблем „Челленджер" в 1986 році, коли він вибухнув через одну хвилину після злету. Два тижні тому старт „Діскавері" був відкладений з технічних причин, які були на заваді також у вівторок: комп'ютер показав, що один із клапанів топливної системи не відкритий так, як має бути, за три хвилини несправність була усунена та корабель успішно застартував. Телескоп, який коштував півтора біл. дол., був названий на честь американського астронавта Едвіна Габбла, який ще в 1920-их роках висловив думку, що Всесвіт постійно розширюється. Крім вартости побудови самого телескопа, на запасні частини та підготову астронавтів і матеріяльне забезпечення було витрачено додаткових півбільйона дол. НАСА повідомляє, що вживання телескопа, який, як вважають, буде служити 15 років, щорічно коштуватиме 200 міл. дол.

МАЙКЛ МІЛКЕН визнав себе винним у шести звинуваченнях пов'язаних із змовою й порушенням забезпеченевого права. 43-літній фінансист згодився заплатити 600 міл. дол. як гривну за свої махінації з безвартісними бондами. М. Мілкен намагався довгий час проголошувати себе невинним та не піддаватися давленню зі сторони суду. Але у вівторок, 24-го квітня, він раптом „зламався", розплакався та визнав свою провину у декількох нелегальних акціях з метою збагачення власної фірми Дрексел Бирнгем Лемберт. Розкаяння М. Мілкен закрив найбільшу судову розправу в історії Волл Стріту та заплатить найбільшу грошову покуту. Його напарник у махінаціях безвартісними бондами, які досягли вершин у 1986 році Айвен Воескі заплатив гривну в сумі 100 міл. дол. Вирок буде проголошений 1-го жовтня, Мілкену загрожує 28 років ув'язнення.

АҐЕНТИ МИТНИЦІ, які вели пошуки китайської банди торгівців наркотиками, в понеділок, 23-го квітня, знайшли фабрику, яка виробляє плястикові пляшечки для креку. Нюйоркська поліція арештувала три особи, що знаходились у приміщенні фабрики, яка розташована в Брукліні. Працівники митниці конфіскували три машини для виготовлення плястикових пляшечок вартістю 1.8 міл.дол. та сотні тисяч тих пляшечок, запакованих у пакунках з написом „Зроблено в Тайвані". Ця знахідка підтверджує припущення поліції, що в Америці функціонує більйонова індустрія, яка займається розповсюдженням нелегальних наркотиків. Власник нелеґальної фабрики, річний оборот якої становить 52 міл. дол. в промисловій дільниці Брукліну, Ґрінпойнт, все ще залишається невідомим.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс)

Postmaster Send address changes to

Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302
Tel (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N.J

Передплата на рік $40.00 на півроку — $22.00 на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і money orders виставляти на Svoboda

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City N.J. 07303

Злочини в американських школах

Живемо в такому дивному часі, що виринули важкі суспільні лиха — невідомі тому 50 років. Інший невідомий раніше феномен — це перетворення різних аполітичних суспільних лих у поважні політичні проблеми. В останній президентській кампанії у 1988 році в Америці справа жіночих абортів, справа кари смерти чи проблема очищування повітря і води — стали першорядними темами полеміки між президентськими кандидатами Джорджом Бушем і Майкелом Дукакісом. Пошесть наркотиків переступила межі однієї Америки і стала проблемою міжнародною. До тих лих приєдналося невідоме ще розмірно недавно дивовинне явище злочинства у публічних американських народних і середніх школах.

Препогана американська навчальна система довела до такого абсурду, що матурист середньої школи, американського гайскулу, не знає, де лежить Англія чи Німеччина, не кажучи про країни інших континентів, бо школярів не вчать географії ані культури різних народів. Зате спорт в американських школах перестав бути засобом тіловиховання, а професією. Талановиті юнаки бейзболісти чи футболісти дістають „спортові стипендії" і після закінчення коледжу не вміють написати аплікації на прийняття абсольвента до високої школи. Це —система навчання. Інша сторінка — це атмосфера у публічних школах, в яких нехтується формування дорослої відповідальної чесної людини. Скеровуючи всю увагу на книжкове знання — педагоги нехтують поведінкою вихованця, як чимось другорядним. Виключення із публічних шкіл молитви причинилося до повного упадку дисципліни.

У престижевій американській пресі можна читати характеристику публічних шкіл як „джунґлів". Школи як і вулиця стали тереном продажу наркотиків, школярі і юнаки приносять до шкільних кляс пістолі й ножі. У статті на цю тему в „Ню Йорк Таймсі" з 24-го квітня ц.р. подається страхітливу цифру 1,257 доконаних злочинів у школах Ню Йорку у минулому році. Наведемо м.і. без подання прізвищ, як один дев'ятьлітній хлопець публічної школи зламав руку вчительці, яка хотіла забрати йому іграшку, якою бавився під час шкільної години. Мама того хлопця прийшла до школи із скаргою на цю вчительку, яка буцімто несправедливо набила хлопця. Справжня джунґля. У статистиці злочинів в американських публічних школах промовчується расу малолітніх злочинців, бо кожний закид на адресу чорних батьків, що вони винуваті за провини їх дітей — спричинює крик про „расову ненависть". Але розгуканість у публічних школах деморалізує так само білих школярів. Жертвою малолітніх школярів-злочинців падуть головно вчительки-жінки та служба адміністрації, яка встряває у бійки школярів.

Вина у створенні такого сумного стану у публічних школах не тільки по стороні учнів. Новим суперінтендентом шкіл Ню Йорку став заанґажований із Фльориди педагог Фернандез. Його спроба перевести чистку серед непридатних директорів деяких публічних шкіл, стрінулася з протестом від об'єднання учителів, яка — як і всі робітничі спілки в ЗСА — наче принципово потурає лібералізмові, який у свою чергу переплутує свободу із сваволею.

Лібералізм в американському судочинстві створив уже „оборотові двері" для злочинців. Лібералізм у шкільництві створив явище злочинства у школах. Колись напевно прийде реакція на те американське лихо. Представником такої реакції є щораз частіше і щораз голосніше таврування злочинів у школах. Міська шкільна Рада ані поліція тут не поможуть. Головна роля у цій трагедії — це батьки, батьківський дім, — головна вина по стороні батьків, які „не мають часу" цікавитися своїми дітьми і виховувати їх у пошані для школи і вчителів. У приватних школах Церква є виховним чинником. Це був злочин Верховного Суду, коли тамошня ліберальна більшість прогнала у 1963 році навіть мовчазну молитву із публічних шкіл.

Володимир Яців

М. ҐОРБАЧОВ: ШАНСИ, ПОГРОЗИ, АЛЬТЕРНАТИВИ

II.

Новий президент Совєтського Союзу Міхаїл Ґорбачов із своїми особливими повновластями, які відносяться до політичних і господарських питань, не увійшов в політичне життя в типічний спосіб для харизматичного лідера. Він не вийшов з народної маси, з народу, і не виніс нові ідеї, радикальні ідей, для оздоровлення на відтинку політичному і господарському. На цей найвищий пост в імперії поставила його Компартія, деякі ортодоксальні члени якої противляться змінам в системі, і тому є можливим стримування впровадження в життя змін, а також, згідно з твердженням Ґорбачова, неправильне розуміння його реформ народними масами може причинитися до сповільнення впровадження змін в системі, а головно на відтинку політичном. Ґорбачов почав свою політичну кар'єру як лідер естаблішменту, і тому його місія не може бути відкритим викликом для існуючих принципів, інституцій і ідеології. Його місія може бути тільки зверненням до змін трансформації, і тому він не думає ліквідувати стару структуру політичного панування — диктатуру Компартії. Таке потягнення тяжко було б провести в життя, тому що це було б загрозою для імперії, а також особистою загрозою для Ґорбачова.

Насувається питання, які наслідки будуть із зудару сталінського типу бюрократичного тоталітаризму і брежнєвського після сталінського із харизматичними аспіраціями Ґорбачова. Чи зреформована система буде еволюціонувати в напрямку демократичному, чи може затримає багато ціх авторитарних. Також важливим питанням буде, як реаґуватиме і реагує нині суспільство Совєтського Союзу на пропаґандивні гасла і звернення Ґорбачова. При тому треба підкреслити, що авторитарний тип харизматичного лідера має своє закорінення в історії Росії, і це обяження може мати свої наслідки.

Дуже важливим чинником в дальшому виконуванні влади Ґорбачовим на пості президента такої федеративної країни як СССР мала б бути загальна підтримка політики Ґорбачова на відтинку зовнішньої і внутрішньої господарської політики, яка б причинилася до зменшення кризового економічного становища країни. На жаль, не можна твердити з різних причин, а головно з доконаних нелюдських актів, на відтинку внутрішньополітичному в окремих союзних республіках, що Ґорбачов має цю, так потрібну загальну підтримку в народних масах. Також не без відповідного значення в тому ослабленому процесі, формування підтримки є структура організаційна, яка могла б багато допомогти на тому відтинку популяризації реформи. Народні маси ніколи не можуть бути певні, чи на чолі льокальних організацій, інституцій стоять прихильники реформ, і тому вони мусять мати сильні переконливі факти, щоб рішитися дати підтримку реалізації плянів перебудови.

Треба звернути увагу на певний рід звернення в руках Ґорбачова, яким є звернення до російського націоналізму. Це звернення стосується відродження російського народу з впровадженням в його життя нових сучасних демократичних принципів, а в господарське життя, сучасні технологічні здобутки Заходу. Вони були б використані для частинної ліквідації глибокої кризи, щоб стати на ново ефективною, сильною імперією у світі.

Однак не можна твердити, що Ґорбачов підтримує такий російський націоналістичний рух в теперішньому несприятливому становищі Совєтського Союзу. Якщо б Ґорбачов із своїми реформами дозволив на відродження політичне поодиноких союзних республік, які дотепер є підпорятковані центральній владі в Москві, то він повинен знайти рівновагу (розв'язку) між російським націоналізмом і людськими і правними домаганнями до самостійности, або повернути до репресій, як його попередники, провідники совєтської імперії.

Треба звернути увагу на один чинник у внутрішній політиці Ґорбачова, який він використовує для здобуття прихильників в масах — це церква. Релігійні почування народних мас можуть допомогти йому в проведенні змін в системі, які є в інтересі Совєтського Союзу. Відбудова релігійного життя може викликати спонтанний ентузіязм, може навіть фанатизм, щось, чого інший чинник, а зокрема господарський, не є в силі ввести в життя. Використання цього чинника для масової підтримки проведення запланованих змін в системі на відтинку суспільно-політичному і господарському, може мати далекосяжні позитивні наслідки в житті окремих народів Совєтського Союзу. Тому Ґорбачов старається і буде продовжувати старання використовувати цей релігійний чинник для реформаторських цілей, щоб ця система московського зразка стала справді демократично-соціялістичною з людським обличчям.

Деякі західні коментатори вважають, що найкращим потягненням для розв'язки політичних проблем повинні стати ґаранції, які давали б право всім громадянам Совєтського Союзу „відчути" повноту демократії, щоб переконати їх ділом, що в їх інтересі буде краще, коли вони залишаться в Союзі. Вони також підкреслюють, що коли Ґорбачов хоче врятувати Союз, то він повинен прискорити введення радикальних реформ, дати республікам повну автономію і надіятись на прихильність автономістів.

Однак останні потягнення Ґорбачова на відтинку внутрішньополітичному не вказують на те, щоб наступило поліпшення ситуації на тому відтинку. Навпаки, різні ультимативні укази, які відносяться до прибалтійських республік, а зокрема до Литви, яка 11-го березня ц.р. проголосила відновлення незалежности, як також до інших республік Совєтського Союзу, можуть не тільки погіршити ситуацію, для полагодження цієї проблеми, але теж мати великий вплив на взаємовідносини між Сходом і Заходом.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Богдан Бойчук

Міркування з нагоди нової виставки картин Любослава Гуцалюка

Часовий проміжок між останньою виставкою Гуцалюка і наступною (що відбудеться 29-го квітня, 1990 року в ґалерії ОМУА) — невеликий. Але в сенсі того, що Гуцалюкові довелося пережити, — час цей був наче проваллям. Втративши володіння однією рукою й ногою, він мусів відмовитися від дотогочасного трибу життя й почати зовсім новий. Під час таких життєвих стрясів людина часто заломлюється, або падає у чорний відчай. Нічого такого не сталося з Гуцалюком. Навпаки, він постановив, за всяку ціну, малювати. Не впав він теж у темну відчайність, а зберіг характерну йому кольористичну ясність.

Спершу все намальоване треба було нищити. Але зчасом прийшла координація, вправність і творче відродження. Приходить теж поволеньки й фізичне відродження. Між 34-ма картинами, які будуть виставлені, є новий — композиційно, концептивно і навіть кольористично — „Нюйоркський цикл", який, на нашу думку, міг би стати початком нового періоду.

Ню Йорк ніколи не піддавався легко Гуцалюкові. Але, будучи фізично прив'язаний до своєї кімнати, був він теж прив'язаний психологічно до Ню Йорку. Не можучи ж ходити його вулицями і не маючи скечів, він мусів перевтілювати Ню Йорк з уяви. У всьому цьому нещасті, — це був щасливий творчо збіг обставин. Бо французькі краєвиди, якими Гуцалюк завжди захоплювався і які стали наче його другою плоттю, не ставили достатнього опору, — а на матеріялі, який не ставить опору, мистець рости не може.

В наслідок борикання Гуцалюка з Ню Йорком постав ряд картин, які наглядно вирізняються з його дотеперішнього доробку. Композиція цих картин базована на своєрідних ґотичних елементах, які вносять відтінь притаманної Ню Йоркові гостроти й суворости. Інакша теж у тих картинах кольористика — дещо наче притушена. Найуспішніші, на наш погляд, є ті образи, які поставлені на тій делікатній і гіпнотизуючій грані між предметним і абстрактним. Оглядаючи „Нюйоркський цикл", настирливо насувається думка, що мистець повинен повно довіряти власній уяві, яка виявляється цікавішою й оригінальнішою, ніж найцікавіші зовнішні краєвиди.

На порозі виставки хочемо привітати Гуцалюка з цим новим досягненням і одночасно побажати, щоб він далі більше й інтимніше вглиблювався в динаміку й містерійність тутешньої дійсности і не вертався назад у перейдені уже краєвиди.

Збірка статтей і рецензій

Анатоль Юриняк „Критичним пером" ч. 3, Вінніпеґ 1989. Інститут Дослідів Волині, ч. 60, стор. 320.

При кінці 1989 року вийшла друком книга статтей під назвою „Критичним пером" ч. 3. Автор цієї книги, Анатоль Юриняк — один із найстарших українських письменників, критиків, літературознавців, який протягом довгого творчого життя написав і видав більше як 10 солідних книжок, не кажучи про чисельні статті порозкидувані по різних журналах та газетах.

Нововидана праця А. Юриняка „Критичним пером" має 320 сторінок друку і поділена на п'ять розділів: I розділ — Публіцистика — статті на суспільно-політичні теми; II — Література, мистецтво, побут — рецензії, статті, есеї; III — Віршоване; IV — Ювілейне, листування, сімейне, і V розділ — Різне — про творчість ювілята, про авторські вечори, привіти й ін.

Перший розділ охоплює статті писані автором на політичні теми в роках 1974-1988, але не все, про що автор писав сталось так, як йому тоді виглядало, що воно має статися.

У другому розділі автор згадує про ігнорантів рідної книжки та про її ентузіястів. Є цікава стаття про жінку-матір як основу родини — а родину — основу суспільства. Крім рецензій на різні книжки є також у цьому розділі рецензії на визначніші концерти, особливо ювілейні та один журнал і платівку.

У третьому розділі „Віршоване" є 24 вірші, деякі з них присвячені визначним історичним постатям, як Лесі Українці, Миколі Леонтовичу, Теодорові Курпіті, Іванові Франкові, бандуристам ОДУМ та інші.

У четвертому та п'ятому розділах подані деякі рецензії інших авторів на його попередні книги, є статті і листи-привітання з нагоди ювілеїв автора.

З оцінками А. Юриняка літературних чи публіцистичних творів можна не погоджуватися, з ними можна сперечатися, але не можна йому закинути неповажности, однобічности або упередження до авторів і їх творів. Підхід критики Юриняка діловий, розгляд кожної книжки глибокий, висновки обґрунтовані і корисні як для самого рецензованого автора, так і чита-

(Закінчення на стор. 4)

Володимир Жила

ЗУСИЛЛЯ ҐІДНЕ УВАГИ

„Jahrbuch der Ukrainekunde, 1988" *(Збірник українознавства 1988), видає* Arbeits-und Forderungsgemeinschaft der ukrainischen Wissenschaften e. V. *(Товариство сприяння українській науці), Мюнхен, 1989. 285 сторінок і 16 сторінок ілюстрацій (вісім кольроровких).*

Серед багатьох наукових збірників, що з'явилися останнім часом, привертає увагу „Річник українознавства, 1988", що його видає Товариство сприяння українській науці в Мюнхені, за редакцією проф. Григорія Васьковича.

Рецензована книжка, крім двох вступних статтей, складається з шести відділень: статті присвячені 1000-річчю Християнства в Україні, мистецькі статті, матеріяли про Українську Гельсінкську Спілку й Науковий Конґрес 1000-річчя Християнства, хроніка наукової праці, рецензії та додаткові історичні матеріяли.

Писані різними авторами, в основному професорами Українського Вільного Університету, статті збірника розглядають питання української науки і, таким чином, висвітлюють цілий ряд проблем, які повинні б привернути увагу німецьких науковців і інших читачів, що зацікавлені проблемами української культури і її здобутків.

Збірник відкривається знімкою пам'ятника св. Володимирові Великому, Хрестителеві України, що його здвигнули в Лондоні українці Великобританії та інформативною статтею про Українське Тисячоріччя Християнства. Тут же у вступній частині маємо також статтю голови Ділової Президії Комітету Наукового Конґресу Тисячоліття Християнства, проф. Володимира Яніва, „Наш Конґрес Тисячоліття". У цій праці він дає обширний загальний вступ до проблематики Тисячоліття Християнства, вказуючи на історичні, політичні й соціяльні фактори, що привели до християнізації, розглядає акт християнізації та значення християнства для розвитку українського народу. Стаття складає ґрунтовне і всебічне дослідження. З погляду методології аналізи окремих проблем, автор добре відчуває специфіку української історії, своєрідність її суспільного буття та потребу християнства як великої духової сили для оформлення народного світогляду й визначення національної мети. Ця стаття була прочитана на окремій сесії Конґресу, призначеній в основному для німців і чужинців. Своєю ідеологією і побудовою, вона залишила наскрізь добре враження про українське розуміння християнства та його вплив на наше історичне призначення.

Далі з'являються окремі статті і розвідки першої частини збірника. Серед них дві статті мають історичний характер, п'ять торкаються Церкви й її історії в Україні, а одна розглядає національно-релігійні особливості католицької полемічної літератури. Проф. Володимир Косик у своїй статті обговорив ґрунтовно зовнішню політику Руси-України від IX до XIV ст. з особливим прицілом на прийняття християнства та ролю церковної ієрархії в формуванні зовнішньої політики. Проф. Ярослав Пеленський, у статті „Ідеологічна боротьба за Київську спадщину" синтезує переважливу тему про московські зазіхання на Київську спадщину, що є результатом його цінної праці „Росія і Казань — завоювання та імперіяльна ідеологія" (1974). Проф. Аркадій Жуковський і о. проф. Олександер Баран пишуть на цю саму тему, щоб довести до миру між унітами й православними, „щоб Русь не поборювала Руси". Перший робить це з православного погляду, а другий з католицького. Такий підхід до справи є дуже корисний, бо він дає читачеві повну картину історичної дійсности та складає найкращі можливості для вивчення минулого в усіх його найскладніших виявах. Д-р Марко Антонович чітко зобразив становище Української Православної Церкви в XVIII і XIX століть. Проф. Ярослав Білінський яскраво змалював стан Української Автокефальної Православної Церкви під комуністичним ладом в Україні, а д-р Андрій Сороковський дав повну картину поневолення й заборони Української Католицької Церкви в Українській Совєтській Соціялістичній Республіці.

Закінчення буде.

Марія Охримович

ФЕСТИВАЛЬ СУЧАСНИХ ФІЛЬМІВ УКРАЇНИ В КАНАДІ

II.

Фільм „Чумацьким шляхом" супроводить наукову екскурсію фахівців-археологів, етнографів та спеціялістів з екології — досліджувати в цих відношеннях минули та сучасне української землі. Пам'ятними залишаються початкові картини повільної та достойної валки волів крізь міста і села аж по Чорне море та принагідні зустрічі й розмови. Як от постать селянина, гордого за свою місцевість тому, бо в ньому народився Петро Кальнишевський і він демонструє членам експедиції неоцінені історичні пам'ятки. Або в іншому місці П. Шелест — недавній перший секретар УССР — висловлює переконання про важливість рідної мови та віри в нескоримість духа нашого народу.

Фільм „Сон" — змальовує красу української землі, її широкі розлиті ріки, кручі, де гніздяться ластівки, яри, що обриваються і нікому їх рятувати; села з білими хатами, які падають жертвою будьдозерів, та придорожніми капличками, як от „Рожева криниця" нібито з чудодійною водицею, що має силу відмолоджувати. По-давньому цю капличку звали „Рожаниця" в честь богині Рожани, дочки Рода, старослов'янського бога води. І хоч стільки краси і природи знищено в „ім'я кращого майбутнього" будовою електростанцій, по селах часто немає електрики, „самі лише дореволюційні коптярки".

Фільм „Ріки" (реж. Лідія Василенко) — це апотеоза унікальних краєвидів Полісся — розлитих озер з шуварами, похмурим трясовинням та буйними лісами. Проте тепер, від самих оцих озер та річок несеться скарга, що порушено їхню незайману чистоту і прозорість. Водночас контрасними образами коминів на електростанціях та димів фільм вказує на те, як індустрія та технологія загрожують довкіллю та нівечать здоров'я і радість дітей.

Незабутні картини цього фільму — це Свято-Іванські свята на чорній воді та обриси білих піскових дюн, що абстракними візерунками викарбовують кручі.

Метафорами неозорих пісків та безкраїх снігів фільми цієї групи передають психологічне спустошення людей в сучасній Україні, а електронний музичний супровід — це не лише голоси вітру тощо, але теж відзвуки порухів зболілої душі. Цікавим та імпозантним був фільм, знятий за щоденником О. Довженка, що включає Довженковий фраґмент його незакінченого твору „Загибель богів" (режисер А. Дончик). Символами цей фільм демонструє снагу та повагу українського народу до рідної історії та своїх традицій. Головна постать твору — це художник, церковні ікони якого змальовані зі своїх земляків-односельчан, є незнищимі всупереч наругам та спробам сталінських наставників їх зруйнувати.

За статистичними даними Україна випродуковує 40% атомної енергії в СССР, хоч територіяльно вона становить тільки 2% Совєтського Союзу. Народ усвідомлює, що радіоактивне забруднення їхньої землі — це новітня форма ґеноциду України.

У найбільш переконливій формі вислову „Кіно-Правда" фільм „Мікрофон" (реж. Г. Шкляревський) задокументовує стан, у якому опинився український народ у висліді атомної катастрофи в Чорнобилі, а згодом у висліді підступної політики урядової бюрократії.

У фільмі „Мікрофон" висвітлюються картини, які ілюструють долю людей, що живуть подалі від Чорнобиля — в селі Ноздрище Житомирської області. На екологічному мітинґу письменників і керівник „Зеленого світу" Юрій Щербак відкриває жителям села загрозливу дійсність, і тоді місцеві „апаратники" відбирають йому голос виключенням мікрофону. Який багатомовний, символічний, а при тому й цинічний жест! Чи можна краще унагляднити зацьковану ситуацію, а в якій опинився народ?

Хоча, не зважаючи на гласність фільм „Мікровон" не може добитися офіційної популяризації на совєтській телевізії, він уже одержав нагороду міжнародної кінокритики на 35-му кінофестивалі в Західній Німеччині.

Інша документальна фільмова стрічка, яка незвичайно глибоко та емоційно заволоділа увагою глядача під час фестивалю — це „Народе мій, до тебе я повернy" (реж. С. Чернилевський, В. Шовкошитний). А перша складова частина майбутнього повнометражного фільму про життя Василя Стуса тепер виготовляється у студії Гал-Фільм у Львові. Ця частина документує перевезення домовини з тлінними останками поета, а також Ю. Литвина і О. Тихого з кладовища на Уралі, де В. Стус помер в концентраційному таборі в 1985 році на 47-му році життя, на Байковий цвинтар у Києві. Перевіз домовини та формальності обряду перепохоронів були дозволені владою лише після того, як закінчився строк засуду ув'язнення поета...

Неможливо уявити української людини, що не була б потрясена цією подією, зв'язаною з долею поета, який був чи не найбільшим сином нашої землі після Тараса Шевченка.

Кожний кадр фільму стисло і лаконічно висловлений. Атмосфера зосереджена і напружена — тоді, як відчиняють домовину і син поета стверджує: „так, це батько", і в часі церемонії перепохорону, коли урядові апаратчики вживають всяких пакостей, а народ мовчазно, але рішуче протиставиться перепонам, щоб завершити діло, правду якого він відчув всією душею.

Невтішні картини Уралу, в'язничної келії, де помер поет, розкопу снігом, засипаної могили, всенародного здвигу і походу з домовиною Василя Стуса через Київ на Байкове кладовище під глибокий баритонний сольоспів „Чорна земля незорана..." гострим вістрям ножа пронизують почуття та глибокою близною закарбовуються в душі глядача. Характерною особистістю творчого стилю реж. С. Чернилевського позначений теж його фільм, що був експонований на фестивалі — „Грамотний". Цей фільм зі соціополітичним та психологічним сюжетом водночас демонструє подиву гідну спостережливість та вміння створили атмосферу наростаючого напруження з гостро сатиричною розв'язкою. Цими елементами він нагадує відому драму „Гостина старої дами" визначного швайцарського драматурга Е. Дюрренматта. Оба твори наснажені глибоким болем від почуття образи за зацьковану людину.

Закінчення буде.

Баль дебютанток Крайової управи СУМ

Дебютантки з ескортами на балі.

У суботу, 10-го лютого ц.р., в готелі Пента в Ню Йорку відбувся 28-ий з черги баль дебютанток КУ СУМ в Америці. Баль дебютанток, під час якого молоді дівчата-дебютантки є представлені українській громаді, увійшов вже у традицію сумівських культурно-мистецьких імпрез в Ню Йорку. Своїм дебютом вони переступають поріг дитинства і вступають на шлях дорослих і активних членів своєї громади.

Як і кожного року, так і цього українська громада мала приємність привітати 12 вродливих сумівських дебютанток, які в колі своїх батьків, рідних, виховників та приятелів відбули свій дебют, а ними були зі своїми ескортами: Наталка Барна — Роман Чучак, Діяна Гованська — Степан Кінь-Селезньов, Ліса Кобилецька — Петро Кормелюк, Аня Галущак — Григорій Вовкун, Аня Чухта — Михайло Вовкун, Ліда Литвин — Іван Шперналь, Світляна Яковів — Іван Скала, Данута Хмелевська — Віктор Потер, Петруся Шервуд — Джефрі Березний, Таня Чухта — Стефан Гира, Таня Кардаш — Іван Котис, Таня Шозда — Петро Зелонка.

Святковий вечір відкрив голова Комітету балю, культурно-освітній референт КУ СУМ Корнель Василик, який привітав присутніх, між ними членів ЦУ і КУ СУМ і представників організацій та передав ведення програми аранжерам балю — Євгенії Кузьмович-Благій і Богданові Гаргаєві.

Під бурхливі оплески на залю увійшли сумівські дебютантки зі своїми ескортами. Кожна з них у довгій білій сукні, а ескорти у вечірньому убранні. На обличчі кожної з дебютанток променіла радісна усмішка. Вони сердечно вітались зі своїми батьками та вручили, кожна своєму батькові білу квітку, а матері червону троянду на знак своєї любови і вдячности за все, що отримали від своїх батьків. Після представлення кожна дебютантка низьким поклоном вітала присутніх гостей на залі, та після цього вона набувала право активної членкині української громади. Музичний супровід у часі дебюту виконувала сумівка піяністка Христина Ґеруля.

Після представлення дебютантка Ліса Кобилецька, в імені своїх подруг, склала подяку-приречення батькам, учителям, виховникам та громаді, запевняючи їх, що вони свідомі своїх обов'язків і старатимуться їх якнайкраще виконати в майбутньому.

Зі словом привіту та побажаннями для дебютанток виступив екзекутивний заступник голови Крайової Управи СУМ Мирослав Шміґель та о. Лев Голдей, ЧСВВ, від парафії церкви св. Юра в Ню Йорку.

Церемонію представлення закінчено танком дебютанток зі своїми партнерами та батьками. Під звуки „Незабутнього вальсу" Кос-Анатольського закружляли молоді сумівські пари, а численна публіка гучними оплесками сердечно їх вітала. Успішне проведення цьогорічного балю треба, в першу чергу, завдячувати членам Комітету балю, які вклали багато праці, а саме: Марія П'ятка, Ірка Приймак, Дарка Лещук, Ліда Микитин і Руслана Росціщевська. Зокрема сердечна подяка належиться аранжерам балю: Євгенії Кузьмович-Благій, Богданові Гаргаєві за гарне і вміле проведення балю та професійній піяністці Христині Ґерулі.

Ще довго, аж до пізньої ночі, бавились учасники балю під звуки популярної оркестри „Темпо". При цьому слід підкреслити, що сумівський баль дебютанток — це дійсно імпозантна і гарна імпреза Крайової Управи СУМ на терені Америки.

Б. Гаргай

В Бразилії відзначено 72-гу річницю проголошення незалежности Української Народної Республіки

Гурт дітей під Монументом 1000-ліття при церкві Різдва Божої Матері в Куритибі.

Всі заходи для відзначення 72-ої річниці проголошення незалежности Української Народної Республіки очолив о. Августин Діткун ЧСВВ. 26-січня українська громада зібралася в національних строях в Українській Католицькій Церкві Різдва Божої Матері в Куритибі щоб спільно з о. Діткуном відзначити великий день України — 22-го січня 1918 р. і помолитися до Всевишнього щоб Україна здобула свою суверенність.

Один з поважних бразилійських щоденників „Жорнал до Естадо" 27-го січня помістив гарну статтю. На першій сторінці, поміщена велика знимка о. Діткуна з дітьми перед Монументом 1000-ліття, що моляться за Україну. Під знимкою підпис: „Українці відбувають релігійну церемонію для відзначення незалежности своєї країни". На останній сторінці поміщена велика стаття під заголовком: „Українці святкують незалежність". В статті зазначується: „Помимо, що незалежність України була здушена після трьох років від свойого проголошення дня 22-го січня 1918 р., українська громада в цілій Бразилії організує кожнорічно різні імпрези для відзначення річниці. Відзначення 72-ої річниці в Куритибі відбулося вчора в Парохії Різдва Божої Матері української католицької громади. Релігійну церемонію відслужив о. А. Діткун з участю дітей в національних строях". Далі в статті говориться: „Як заявляє о. А. Діткун, Україна втратила свою незалежність в 1920 році, але була визнана 42-ма державами, що має велике значення в її історії. Святкування 72-ої річниці проголошення незалежности України закінчилися того самого дня традиційною вечерою, в Хліборобсько-Освітньому Союзі, при вулиці Аугусто Стелфелд"

При вечері, яку влаштував Українсько-Бразилійський Клюб, промовляли мгр Маркіян Чайковський, голова Українсько-Бразилійської Централі Репрезентації, економіст Олександер Равлик, голова Українсько-Бразилійського Клюбу.

Голову Представництва Уряду Української Народної Республіки заступав на вечері Василь Каміненко.

Д-р Михайло Рубінець

В. Білик...

(Закінчення зі стор. 1)

ги за здобутки в членській кампанії: Марії Савчак (В. 25) за придбання 9 членів, Богданові Ясінському (В. 287) — 9 членів, Миколі Шереметі (В. 70) — 7 членів, В. Біликові (В. 170) — 7 членів, М. Сірому (В. 281) — 3 члени, С. Раєн (В. 171) — 2 члени та П. Балутянській (В. 286) і Володимирові Козакові (В. 213) — по одному членові. Опісля розказав В. Сохан про працю УНСоюзу в поодиноких ділянках: організаційній, фінансовій, видавничій, громадській та братській допомоговій, підкреслюючи зокрема допомогу українському народові в його змаганнях до волі і незалежности. Він подав ряд інформацій про акції УНСоюзу та його публікацій для добра української справи та про важливу працю Вашінгтонського Бюра УНСоюзу.

В дискусії, яка слідувала, порушено цілий ряд важливих питань громадської та патріотичної діяльности УНСоюзу, про що дав докладні вияснення головний секретар.

Одноголосним рішенням Округа признала дотації 100 дол. на Патріярший Фонд та 50 дол. на „Рідну Школу" в Джерзі Ситі.

В точці обговорення пляну праці на майбутнє, крім справ членської кампанії, порушено справу відсвяткування 100-ліття УНСоюзу в Джерзі Ситі, осідку централі Союзу.

Ствердивши вичерпання порядку нарад, В. Білик подякував всім за участь та головному секретареві за доповідь і тоді офіційно закрив наради. Після цього учасники ще довго вели розмови на союзові та громадські теми при смачній перекусці, що її підготовила Галина Білик.

В Едмонтоні...

(Закінчення зі стор. 1)

погляд фахівців — лікарів, психологів, адміністраторів, учителів, духовних опікунів та медичних сестер на всі проблеми, зв'язані із опікою старших віком так дома в родинному колі, як і в старечих домах чи лікарнях.

Чепурно видана брошурка з повною програмою цієї цікавої міжнародної конференції дає не лише повну програму, але також всі потрібні інформації для учасників. Реєстрація на цілу конференцію коштує до 30-го квітня 150 дол., для старших віком (понад 65 років) і студентів — 75 кан. дол. Денна реєстрація до 30-го квітня — 80 кан. дол., опісля 100 кан. дол.

Учасники можуть на підставі брошурки вибирати собі доповіді, які їх цікавлять, а організатори плянують опісля видати більшість доповідей на окремих стрічках.

За усіма інформаціями слід писати на адресу: Senior Studies Institute, Grant MacEwan Community College, 7319-29 Ave., Edmonton, Alta, Canada T6K 2P1; tel.: (403) 462-5550, FAX: (403) 450-4631.

Збірка...

(Закінчення зі стор. 2)

ча його творів. У цій бібліографічній нотатці нема можливости згадати всіх письменників і авторів, що їх рецензував А. Юриняк у своїх працях „Критичним пером". Ті, що читали попередні праці автора, переконаються, що зовсім не відповідає дійсності, коли ми часом нарікаємо, що в нас немає літературних критиків. У цій книзі — багато статтей про українську громаду на поселеннях, про нашу пресу, є статті на громадсько-політичні теми тощо.

Інститутові Дослідів Волині належиться признання, що допоміг видати цю цікаву книгу.

Книгу можна замовити в: Research Institute of Wolyn, P.O. Box 606, Winnipeg, Man., Canada, R3C 2K3.

Ціна книги „Критичним пером" ч. 3 — 15 дол. з пересилкою.

П.Д.

Дж. Буш...

(Закінчення зі стор. 1)

дарські теми, президент Дж Буш заявив 24-го квітня, що його рішення було мотиване страхом перед провокацією Совєтського Союзу в теперішній напруженій внутрішній ситуації в СССР. Він признався, що міг зробити також помилку, нерозважне рішення, але „ми боїмося, щоб Совєтський Союз не зробив якогось драстичного потягнення, яке припинить на роки процес демократизації у світі", — заявив Дж. Буш.

Раніше деякі керівники Конгресу заявляли, що економічні санкції проти СССР будуть введені в життя. Але після зустрічі з Президентом більшість з них підтримали Дж. Буша. Спікер Палати Репрезентантів Томас С. Фолей, демократ із стейту Вашінгтон заявив, що Буш обіцяв їм довести справу Литви до переговорів між двома сторонами і „це змінило нашу думку про економічні санкції".

Як треба було сподіватися президент Литви Витавтас Ляндсберґіс обвинуватив ЗСА „у холодній продажі Литви" за якісь вищі неокреслені інтереси Заходу. У своїй заяві Ляндсберґіс заявив, що не можна продавати свободи одного народу, за свободу других народів, бо це є неморальною політикою. „Це другий Мюнхен", натякаючи на конференцію в столиці Баварії в 1938 р. під час якої Франція і Великобританія дозволили нацистам окупувати Чехо-Словаччину.

Маючи добре запліччя у Вашінгтоні, суперпрезидент М. Ґорбачов наказав збільшити спеціяльні частини на кордонах Литви. Тому військову „обмежену" акцію Москви в Литві не треба виключати.

ПОЇЗДКА НА ФЕСТИВАЛЬ

Ню Йорк. — Клюб Сеньйорів при „Самопомочі" влаштовує поїздку автобусом до Ґарден Стейт Арт Центру на Український фестиваль в суботу, 9-го червня. Квитки можна набути в Товаристві „Самопоміч", 98 Друга аве., від понеділка до п'ятниці, від год. 10-ої ранку до 4-ої по полудні, в суботу від год. 10-ої ранку до 1-ої по полудні. Від'їзд автобусу о год. 9:15 ранку. Друга аве. і 10 вул. Повернення з фестивалю — 15 хвилин після закінчення концерту. Вартість квитків — 19 дол. від особи включає поїздку та вступ на концерт.

ВІКЕНД У РОЧЕСТЕРІ

Рочестер, Н.Й. — Тут у п'ятницю, 27-го квітня, рочестерські Чорноморці влаштовують вечірку з модерною музикою в Українському Народному Домі, 831 Джозеф аве. Початок вечірки о год. 9-ій вечора. У суботу, 28-го квітня, з нагоди 40-ліття Пласту в Рочестері відбудеться забава. Початок — о год. 9-ій вечора в залі св. Марії, 3176 Ст.Пол блвд. Вступ — 15 дол. за обидва вечори. За інформаціями слід звертатися до Романа Кравса: тел.: (716) 288-1891 та Миколи Ванжі тел.: (716) 544-5361.

ГОЛОВНА ПРОІЗРАЇЛЬСЬКА організація, що має великі впливи на членів американського Конґресу, заявила урядові Ізраїля, що його таємна підтримка жидівського поселення у християнському кварталі Єрусалиму може поважно пошкодити американсько-жидівським відносинам. Американський комітет публічних справ Ізраїля вислав листа до ізраїльського тимчасового прем'єрміністра Їцака Шаміра, підкреслюючи, що хоча жиди мають право жити, де хочуть в Ізраїлі, то форма нового поселення була провокуюча. Комітет заявив, що не може підтримати Ізраїль у цьому випадку, бо це може мати серйозні наслідки для обидвох країн.

ВИЯВЛЯЄТЬСЯ, ЩО ВІД ЧАСУ заворушень в Баку, столиці Азербайджану, Москва також має достатнє число бездомних на своїх вулицях і у передміських покинутих магазинах. Бо тільки з Баку втекло до Москви коло 30,000 етнічних росіян, перестрашених жорстокістю місцевого населення. Інші джерела стверджують, що майже 500,000 совєтських громадян були зрушені з місць свого замешкання через різного роду неспокої в їхніх республіках. Всі вони приїжджають з думкою, що повертаються на батківщину, а виявляється, що там для них немає місця. Ще більш образливим є те, що ніхто з урядових чинників їхньою долею не цікавиться.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

Повідомлення відбиванкової ланки УСЦАК

33-ий відбиванковий чемпіонат УСЦАК в пам'ять Володимира Ігнатовича відбудеться в суботу, 26-го травня ц. р. в спортових залях університету Йорк в Торонто, Канада. Вписове від дружин виносить 75 американських, або 85 канадських долярів. Вписове від змагунів й змагунок виносить 25 ам. дол., або 30 канадських, що включає вечерю після турніру.

Зголошення на цей турнір разом із вписовим треба висилати перед 12-им травня ц. р. на таку адресу: „Ukraina" Sport Association, 186 Wallace Ave, Toronto, Ontario M6H 1V4 Canada. Tel: (416) 535-0681.

Нічліги полагоджують провідники команд, які можна замовити по зниженій ціні в готелі Бест Вестерн Сансет Інн, телефон: (416) 670-8180, Reservation-1-800-528-1234. По додаткові інформації можна звертатися до керівників турніру Остапа Стецьківа, тел: (416) 629-1618, або Б. Гуля, тел: (416) 233-3917.

УСК Ню Йорк — „Іберія" СК — 3:2

В неділю, 8-го квітня ц. р., 1-ша дружина УСК зустрінула у футбольному чемпіонаті III-ої дивізії Космополітальної ліґи Ню Йорку лідера, яким тепер є клюб „Іберія". Звітова зустріч пройшла живо й безкомпромісово, в якій наша дружина ввесь час переважала в грі, завдяки чому на початку вела 1:0, пізніше 2:0 і щойно кілька хвилин перед перервою суперники здобули свого першого ґоля.

Успішно розпочали гості другу половину, після відпочинку, коли їх напад провів швидку контратаку та закінчив ґолем, яким вирівняли вислід 2:2. Не зважаючи на цю обставину, наші футболісти далі тримали ініціятиву в грі і остаточно здобули бажаного ґоля, яким і забезпечили собі перемогу. Ґолі для УСК здобули: Франціско — 2 і Машадо. Після тієї перемоги УСК наблизився до лідера в табелі ігор і має тепер дуже добру нагоду закінчити сезон на першому місті і тим самим здобути аванс до вищої II-ої дивізії.

Друга дружина УСК у своїх ліґових змаганнях перемогла високо албанський клюб „Руміджія" високим вислідом 8:2.

С. К.

Народ сказав: „Іверія"!

Під таким заголовком появилося дуже цікаве інтерв'ю в київській „Спортивній газеті" в числі з 31 березня ц. р., що його провів В. Михайлов із славним грузинським футболістом Давидом Кіпіані, який нині працює в клюбі „Іверія", колишнє Тбіліське „Динамо".

Ми вже раніше згадували в „Спортових Вістях" про те, що Грузія вирішила відтягнути свої футбольні дружини з Футбольної федерації СССР. Цим разом газета надрукувала інтерв'ю, проведене з Кіпіані у Львові після товариських змагань між клюбом „Іверія" і місцевими „Карпатами" (вислід був 1:1).

Започаткував Михайлов інтерв'ю нотаткою: „Про чемпіонат України за участю всіх найсильніших клюбів республіки на сторінках „СГ" вже не раз висловлювалися читачі. І, схоже, ця проблема зовсім не цікавить ані керівництво Федерації футболу УРСР, ані тренерів і самих футболістів. Вони уникають публічно говорити про свою позицію. За те не вагаючись, дав згоду на інтерв'ю улюбленець публіки, чудовий майстер м'яча Давид Кіпіані. Звісно, він розповів про проблеми грузинського футболу. Але висловився і з приводу децентралізіації спорту взагалі. Коли вже наші спеціялісти не побажали опускатися до полеміки на рівних з рядовими уболівальниками, то, можливо, вони відгукнуться на виступ Д. Кіпіані. 24 березня тбіліська „Іверія" провела у Львові товариський матч з „Карпатами".

Подав О. Твардовський

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ЯКІВ ОЛЕНСЬКИЙ, член УНС Відд. 332-го ім. св. Арх. Михаїла в Рерітан, Н.Дж., помер в березні 1990 р. на 93-му році життя. Нар. в Україні. Членом УНС став 1916 року. Залишив у смутку дружину Анну і дочку Лілліян Смит. Похорон відбувся на цвинтарі Св. Серця в Гіллсборо, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

ВАСИЛЬ ПРИТУЛА, член УНС Відд. 316-го Укр. Горожанського Клюбу в Рочестері, Н.Й., помер 5-го вересня 1987 року на 73-му році життя. Нар. 5-го лютого 1914 року в Рочестері, Н.Й. Членом УНС став 1956 року. Залишив у смутку дружину Стеллу і дві дочки Барбару Елдер і Маршу Саттон. Похорон відбувся на Айрондеквіт Семетері в Рочестері, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

ІВАН БАРАН, член УНС Відд. 88-го Т-ва „Союзівка" в Керґонксоні, Н.Й., помер 15-го березня 1990 року на 71-му році життя. Нар. 24-го вересня 1918 року в Нортгемптоні, Па. Членом УНС став 1977 року. Залишив у смутку дружину Дарію (Крушевську) Барон, сина Івана, невістку Анну і внучку Марту. Похорон відбувся 19-го березня 1990 р. на Пайн Буш Семетері в Керґонксон, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Стефанія М. Гаврилюк, секр.

МИХАЙЛО БРЕНДЗЕЙ, член УНС Відд. 103-го в Мілвокі, Вісконсин, помер 6-го січня 1990 року на 71-му році життя. Нар. 13-го листопада 1918 року в Мілвокі. Залишив у смутку дружину Джін Коффел-Бредзей, сестру Мері Віттган з мужем Реймондом, племінників і племінниць. Похорон відбувся 8-го січня 1990 року на цвинтарі Вайлдвуд в Шебойґен, Ві.

Вічна Йому Пам'ять!

Уляна Тишинська, секр.

ВОЛОДИМИР ЛІСОВИЧ, член УНС Відд. 385-го Т-ва „Запорозька Січ" в Міннеаполісі, Мінн., помер 25-го лютого 1990 року на 67-му році життя. Нар. 1922 року в Манастериськах, Україна. Членом УНС став 1964 року. Залишив у смутку дружину Ію, сина Богдана з дружиною Льорою, дочку Рому Миськів з мужем Олегом і внуків Кіру і Александра. Брата Мирона з родиною, тещу Любов Филипович, ближчу і дальшу родину на Україні. Похорон відбувся 1-го березня 1990 року на цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Мирон Крамарчук, секр.

ЮРІЙ ГАНЧАР, член УНС Відд. 264-го Т-ва „Український Тризуб" в Карнеґі, Па., помер 12-го лютого 1990 року на 74-му році життя. Нар. 17-го серпня 1915 року в Карнеґі, Па. Членом УНС став 1937 року. Залишив у смутку дружину Мері, синів: Юрія Стефана, Михайла; дочку Джінні, трьох внуків, одну внучку; братів — Волтера, Андрія, Константина й Івана і сестру Мілдред Новіцкі. Похорон відбувся 15-го лютого 1990 року на цвинтарі св. Тройці в Коллір Тавншіп, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

ВОЛОДИМИР СЛУЖИНСЬКИЙ член УНС і колишній секретар 120-го Відділу ім. св. Миколая в Аликвіппа, Па., помер 13-го березня 1990 року на 68-му році життя. Нар. 7-го серпня 1921 року в Бережанах, Україна. Членом УНС став 1951 року. Залишив у смутку дружину Ксенію, сина Стефана, дві доні Ольгу й Іванку і п'ятеро внуків, та ближчу і дальшу родину в Україні і в Польщі. Похорон відбувся 17-го березня 1990 року на цвинтарі Мт. Олівет в Гопвел Тавншип, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Еліяс Матіяш, секр.

ОЛЕКСА ЗАЛОПАНИЙ, член УНС Відд. 293-го в Бруклині, Н.Й., помер 23-го вересня 1989 року на 81-му році життя. Нар. 14-го квітня 1908 року в Настасові, Україна. Членом УНС став 1950 року. Залишив у смутку дружину Роз, сина Ореста, невістку Кей, внуків і правнуків. Похорон відбувся у вересні 1989 року на цвинтарі Веллі Семетері в Каліфорнії.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар Відділу

ДМИТРО ВІЗНИЦЯ, член УНС Відд. 353-го Т-ва „Запрозька Січ" в Ню Бранзвік, Н.Дж., помер 20-го березня 1990 року на 90-му році життя. Нар. в Україні. Членом УНС став 1969 року. Залишив у смутку сина і дочку в Україні, братів в Австралії й Канаді, сестру в Арґентині і двох племінників в Канаді. Похорон відбувся 24-го березня 1990 року на цвинтарі св. Петра в Ню Бранзвіку, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Осип Рінник, секр.

ІВАН СЕНЬКОВСЬКИЙ, ЧЛЕН УНС Відд. 70-го Т-ва „Укр. Проґресивний Клюб" в Джерзі Ситі, Н. Дж., помер 8-го березня 1990 року на 97-му році життя. Нар. 1892 року в Галичині. Членом УНС став 1918 року. Залишив у смутку дочок Ольгу, Мері, Стефанію і Лілiяну та одного сина Петра. Похорон відбувся 12-го березня 1990 року на цвинтарі Норт Арлінґтон, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Микола Шеремета, секр.

● РОЗШУКИ ●

Пазюк Марія Василівна розшукує свою тітку ПЕТРИК КАТЕРИНУ МИХАЙЛІВНУ замужна ЦІТУЛЬСЬКА або її 2 доньки. Всі вони проживають в ЗСА (Ню Йорк або Дітройт). Хто знав би про них або вони самі прошу писати на адресу
УРСР
Львівська область
Самбірський район
місто Рудки
вул. Піонерська, 15
Пазюк Марія Василівна

●FUNERAL DIRECTORS●